

دائرة مخصوصه

در سعادتده باب عالی جوارنده

محل اداره :

مشرط قلم

اخطار :

مسلكمنزه موافق آثار جديده مع المنويه
قبول اورانوز

درج اينده بين آثار اعاده اولتاز

دينه، فلسفه، علوم، حقوق، ادبياتده و سياسياتده و باطاحه كرك سياسي و كرك اجتماعي و مدني احوال و شئون اهراميه و نه بحث ايدر و هفته ده بر نشر از انوز.

آبونه بدلی

سنه لکی التي آیلنی

ممالك عثمانیه ایچون	۸۰	۴۰	غروش
روسیه	۶۰	۳۰	روبله
سائر ممالك اجنیه	۱۷	۹	فرائق

صاحب و مؤسسلری :

ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب

تاریخ تأسیسی

۱۰ تموز ۳۲۴

قیرله دن مقوا بورو ایله کوندریلیرسه سنوی
۲۰ غروش فضله آلنیر

عدد : ۶۹

۱۷ ذی الحجه ۳۲۷ پنجشنبه ۱۷ کانون اول ۳۲۵

اوچنچی جله

کنجبل آراسنده اوقویانلرده خیلی کورلمکده در. مع مافیه اصول دفتری و معامله تجاریه هب کوجراتی در. غزته لرا اکثری کوجراتی، محاوره عمومیتله اوردو لسانی در.

فارسی عربی بیلنلرده بولنیور. بن شیمدی بومبای اهالیسی حقنده بو قدرله اکتفا ایده جکم، بوندن بشقه پک چوق پراکنده مذهب اصحابی بولنیور سده شیمدی لک آنلر حقنده سکوت ایدوب، عمومیتله هندستان خلقنک معیشت سیاسی سینه عطف نظر ایده جکم:

انکلتزه حکومتی هر نه قدر حر و سربست بر حکومت ایسه ده، هندستان خلقی حقوق سیاسی دن محرومدر. عمومیتله اهالی حکومتک اداره سندن ممنون دکل، خصوصاً دوغری دن دوغری به انکلیز اداره سنده اولانلرک معیشتلری مضایقه ده اولوب هر نوع حقوقدن محروم اولدقلرینی شیمدی حس ایتشدر. بر قاج سنه لردر اروپا محافل سیاسی سینه دخی فریادلرینی ایرشدر مشلر. بالخاصه بنغاله جهتلرنده فک رقاب طرفداری یوما فیوما آرتقمده ایمش، بعض حرکتلرده کورلمکده در. حکومت شو سببه مبنی شدتلی تدابیر اتخاذا ایتش، غزته لری تحت تهدیده آلمش، بعضلرینی قاپاتمش، بعض محررلری حبس ایتش، اصحاب نفوذی دخی جزئی بر اتهام ایله محبسره دولدر مقده در. بو، اسکی بر شی اولیوب خیلی زماندر دوام ایتکده ایمش، حتی بوندن بر قاج سنه مقدم علماء بنامدن مولانا الفاضل حسن صدیق جنابلری دخی حبس خانه ده ترک حیات ایتشدر.

ایشته یکرمنجی عصرک حکمت سیاسی سی! فقط بومبای اهالیسی، خصوصاً مسلمانی مسائل سیاسی دن کلیاً محرومدر. عن قریب انکلتزه حکومتی هندستانه ریفورمه (ملی قیافت) اعلان ایده جکی متواتر روایت اولنقمده در. مسلمانلرده کندیلرینه اعتماد ایده مدکلرندن ریفورمه نک عکسنه حرکت ایتکده درلر، حکومت ده بالطبع مسلمانلره تشکر ایده جکی شبهه سزدر.

بن بو خصوصلری تحقیقات لازمه دن سو کرا مفصل صورتده عرض و بیان ایده رم: شیمدی لک بو قدرله اکتفا ایدرم.

«بومبای» عبدالرشید ابراهیم

بخارادن مکتوب:

جوجقلر مرکز باعث فیض و کالاری، بادی ترقی و تعالیلری اولان مکتب جدید، علما نامنی طاشیان برطاقم جهلانک اثر تعصبلری اوله رق، مفتی اکرام حضرتلرینک سعی و غیرت لرینه رغماً قوش بیکی وقاضی کلاک طرفندن ده بالمجبوریه رضا کوسرتیلرک، حضرت امیر عودت ایتد کدن صکره عرض واستیدان اولنق شرطیله، موقتاً قیادلس ایدی.

بوصره ده بخاراده بولونان روسیه اسلاملرینک (یعنی تاتارلرک) کندولرینه مخصوص اولان اصول صوتیه مکتبلری ده قیادلدیسه ده تجار معتبرانندن نظام الدین افندی ثابتفک همت و غیرتی سایه سنده

تکرار کشاد اولندی والیوم او مکتبده درسلر منتظماً دوام ایتکده در. شوالک اونجی کونی، حضرت امیر یالطه دن عودت بیوره رق اریکه امارتلی اولان «کرمینه» قصبه سنده آرامگیر اولدقدن صکره بروجه معتاد قاضی کلان جنابلری، حضرت امیر غیبوتلری اثناسنده وقوعه کلان حادثاتدن و مکتب مسئله سندن طولایی بیوک باختلاف و منازعه حصوله کلوب صاحب حمیت مفتی اکرام ایله اوکا تبعیت ایدن ده، برمفتی دن ماعدا قالان اون دانه سی مکتبک حرمتنه فتوا ویردکلرینی، مفتی اکرام ایسه بالعکس بو مکتبک بخاراده تأسیس و تکثیر اولماسنک لزوم و وجوبی متعدد ادله عقلیه و نقلیه ایله اثبات ایتدیکنی عرض ایدوب فتوالری ده برابر تقدیم ایتدی.

لکن حضرت امیر طرفندن قبول ویا ردینه دائرالی یومنا هذا هیچ بر جواب صریح، هیچ بر فرمان قطعی صادر اولمادی.

بوتارینخدن بر قاج کون صکره متعصین فرقه سی رؤساسندن اولان مفتی محمد رازق ایله اعلم غیاث مخدوم بالاشترک مفتی داملا اکرام حضرتلرینک علیهنده برطاقم تصذیعات و تزویراتی مشتمل بر شکایت نامه تقدیم ایدرک داملا اکرام جنابلرینک عزل و طرد اولماسنی استدعا ایتدیلر. اولنرک بو استدعالرینه قارشیده حضرت امیر سکوتله جواب ویردی.

بو ائشاده استانبولدن قوش بیکی ایله پروانه جی جنابلرینه برر مکتوب کلش پروانه جی [۱] کنسیدینه کلن مکتوبی حضرت امیر کوسترمش، دیه ایشتنک. لکن بو مکتوبلرک مندرجاتی بزجه مجهول اولدینی کبی کیمک طرفندن کوندردلیکی و حضرت امیرک نه جواب ویردیکی ده معلوم دکلدر. ینه شو کونلرده قاضی کلان جنابلری اعلم غیاث مخدوم ایله مفتی محمد رازق دعوت ایدوب اولنره: «کشاد اولسان مکتبی بر درجه قیادتق، سزلرک دیدیکلر اولدی. شمدی ایسه استانبولدن اصول تعلیم کوروب کلن حامد خواجه و عثمان خواجه افندیلرک تحت اداره لرنده یکیدن بر مکتبک کشاد اولماسنه مساعدیه ویرم، سزده تجویز ایدیکز. زیرا بزم بو عمره و منفعتی آشکار اولان اصول صوتیه ایله تعلیم ایتنه ک حرمتنه فتوا ویرمه مز حقه قارشو صرف برینی و عناد دیمک اولدیفندن بتون مطبوعات اسلامیه بزلری تلغین و تقییح ایتکده ویرده بزم بو حرکتمز کندی کندمزک جهالتیزی میدان قویه رق اعلان ایتکلکمزدن بشقه برشی دکلدر» دیمش ایسه ده، بو ذاللز: «بز بر حیات ایکن تجویز ایده مه یز. زیرا بر کره حرمتنه فتوا ویرد کدن صکره قولزدن رجوع ایلکلکمز بزم شانمزه شین و عاردر. اولسه اولسه بزم و فاقمزدن صکره کشاد اولنه بیلیر» دیه جواب ویرمشلر.

برده قوش بیکی، رئیس: «شمدی سز مکتبک کشاد اولماسنه مساعدیه ایدیکز. زیرا بزلر انتظامدن بسبتون محروم اولان مکاتب ابتدائیه مزی منتظم و مفید برشکله افراغ خصوصنده بو قدر تعصب و تعند کوسترمکله بتون اهالی اسلامیه نک لغت و نفرتلرینه باعث اولدق، رسوای عالم اولدق، مطبوعات هر کون علیهمزده بر چوق

مکاتب اسلامیة ده بولنوب بالذات مشاهدہ لریله بیلدکرندن طولای بوامر خیره البتہ ممانعت ایتزلر وایتمه ملیدرلر بلکه ترغیب واعانت ایتمه لیدرلر.

اما مکتب کشاد اولنورسه اون سنه ضکره او مکتبدن یتشه جک طلبه حضرت امیری عزل ایده جکر ایمش. نتکیم عبدالحمیدی عزل ایدنلر ده مکتبدن یتشه ن طلبه لر ایمش. بونک نه قدر منطقسز و اساسسز بر سوز اولدیغنی حضرت امیرک اعلا بیلورظن ایدرز. زیراعبدالحمیدی عزل ایدن نه مکتب ونه ده اونک طلبه لری ایدی بلکه کنسیدی ظلمندن بشقه برشی دکل ایدی.

امیر حضرتلری مکتبک کشادینه مساعده بیوروبده و او مکتبده اولاد وطنک کسب کمالات ایللرینه تسهیلات و معاونت کوستره جک اولورلرسه اورادن یتشه جک طلبه امیری عزل دکل بلکه ولی نعمتلی اولان امیر جنابلرینه صادق و مطیع قالمقله برابر مقدس وطنلرینه نافع و ثمره دار خدمتلی ایفا ایدرلر.

ایکنجی نقطه رأس کارده بولسان قوش بیکی وقاضی کلان جنابلرینک تعصبندن عاری ترقی پرور و محب معارف ذاتلر اولدیغنی مشعر اولمسيله بالخاصه جالب ممنونیتدر بویه بر امر خیری ترویج و فعلیتیه چیقماسنه سعی و غیرت ایتدکرندن کندولرینه، من لم یشکر الناس لم یشکر الله موچینجه اسلامیت نقطه نظرندن اداسی ایله مکلف اولدیغمز تشکری عرض ایتکله برابر دائماً هیچ برحس و خیالک مغلوبی اولمهدن حق طرفی التزام و ترویج ایلکده ثابت و متین قالمالرینی تمی ایدرز. اناء مع الذین اتقوا الخ.

اوچنجی نقطه : ایشته بزى الك چوق دوشونديران وپک زیاده باعث تأسفمز اولان بونقطه اولدی. نصل اولماسونکه بونلرک بر قاج عصر مقدم معدن علم اولان بلده فاخره نك فتوا مسندینی اشغال ایدن ذواتک قاعده تکامله نظراً اليوم بتون عالم اسلامیه ناشرانوار حقیقت اولمالری لازم ایکن حالا یکرمی بش اتوز عصردن قالمه یونان تخیلات و سفسطه لریله کثرت اشتغاللرندن حقیقت بین اوله جق کوزلری بواو هام و خیالاتک مظلّم پرده لری التنده مستور قالب بونکون منفعتی پک ظاهر و کندوسی اولدقجه بسیط بر حقیقتی بیله انکار و علیهنه قیام ایده رک بر طاقم افترا و بهتانلر ضمیمه غیر مشروع اساسلره استناداً حرمتیه بالاقتا اجراسنه مانع اولمالری و اجراسنه تشبث و توسط ایدن ذوات کرامی قتل و ضرب ایله تهدید ایتک قدر چرکین حرکتده بولمالری یالکیز بزلری دکل بتون عالم اسلامیتی قان آغلاته جق برحالتدر. استانبول مکتبلرنده او قونان کتابلرک خلاف شرع اولوب اولمادیغنی بخارا مفتیلری تحقیق ایده جکر مش! مرکز خلافت اسلامیة قارشو نه قدر بیوک برنزا کتسزلک. بالخاصه بوسوزک بخارا رئیسک آغزندن صادر اولماسی.

برده استانبول مکتبلرنده او قونان کتابلری عجبا! بخارا مفتیلرینک هانکیسی کلایه جق؟ چونکه بورانک مکتبلرنده او قونان کتابلر ده جوان و می موضوعلرینه دائر مدحیلر، مصدر مغنالیله ستفرق نك سنینه متعلق تخیلات یوقکه تحقیق ایتسونلر.

تحقیق آمیز مق لهلر یازیورلر. رد و تکذیب ایده میورز. زیرا بزلر تعصبده بودرجه پویان بولندقجه یازمه یه فرسخ فرسخ حقاری ده وار. « دیمش.

رئیس پک : « پک اعلا مساعده ایده لم لکن بز استانبولده کی بخارا تکیه سنک شیخی عبدالحمید افندی یه مکتوب کوندره رک اورانک مکتبلرنده او قونان درس کتابلرندن برر نسخه ارسالی رجا ایتمش ایدک. کتابلر کلسون باقالم مفتیلر مزه کوستررز. مخالف شرع اولان یرلری وارسه طی ایدرز، یوق ایسه علی حاله ابقا ایده رک مکتبک کشاد اولماسنه مساعده ایدوب مذکور کتابلرک تدریس اولماسنی تجویز ایدرز» دیمش.

ایشته بخارانک احوالی شمیدیک بومر کزده در. حقیقه شایان تأسف بر حالده یز. مع هذا جریان ایدن وقوعاتک بعض اقسامی ایله جناب حقک « لیحق الحق ویبطل الباطل » قول شریفی ایر کج آرزو ایتدیکم مکتبک کشاد اولنوب اولاد وطنک مستفیض و مستفید اوله جقلرینی تأمین ایلدیکی جهته متسلی و وجداناً مستریح بولماقده یز. هر نه قدر بومکتبک بر آن اول وجوده کلسی لازم و لابد ایسه ده، بیوک حکیم شیخ سعدی علیه الرحمه حضرتلرینک « هر چه در آید یاید » قول حکیمانه لرینی ملاحظه ایدرک مطمئن بولماقده یز و فقنا الله لما هو خیر.

باغچه سرایده منتشر ترجمان ایله اورنبور غده انتشار ایدن وقت غزته لری اهالی بی اصول جدیدیه ترغیب ایده جک معتدلانه مقاله لر یازوب افکار عمومییه خیلی خدمت ایتدکرندن کندولرینه مجله جلیله کز واسطه سیله عموم حیتمندان اهالی نامه عرض تشکر ایدرز. وسزکده مجله معتبره کزده افراط و تفریطدن معرا مؤثر مقاله لر یازوب اهالیزک افکارینی تنویر همت بیورما کزی متصف بولندیغکز حمیت اسلامیة نامه رجا ایدرز.

صراط مستقیم

بومکتوبده اوج نقطه نظر دقتمزی جلب ایدیور:

۱ — او قدر عریضه و شکایتنامه لره قارشو حضرت امیرک سکوت ایدوب لایالیه معامله ده بولماسی.

۲ — قوش بیکی وقاضی کلان جنابلرینک رئیس ایله مفتیلره مکتبک کشادی حقنده توصیه و تکلیفده بولمالری.

۳ — رئیس و مفتیلرک بوتکلیفله و یردکلی جواب. برقسیمیده مکتبک منافع و فوائدینی بیلدکاری حالده بر طاقم اسباب معلومه و مجهوله دن طولای تعند و تعصبیلرنده استمرارلری و برده ولا کرام حضرتلرینک هر درلو موانعه رغماً حق طرفنده ثبات و متانتلری.

اولا: حضرت امیرک سکوتی بر فال خیردر بلکه ده اجازت ضمیدر نتکیم مفتی محمد رازق ایله اعلم غیاث مخدوم طرفندن مشترکاً تقدیم اولتان شکایتنامه یه قارشو سکوت بیورملری بودیدیکمز برضمان قوی تشکیل ایدر. حضرت امیر جنابلری مکاتب جدیدده اولان منافع عدیده بی کرک بر قاج سنهدن برو مطالعه بیورمقده اولدقلری جرائد واسطه سیله و کرک یالطه و پترسبورغ سیاحتلری اثناسنده بعض

لاهور - پنجاب:

« وطن » غزته سی صاحبك مدافعه سی

تقدیم سلام واحترامدن صکره : عبدعاجزه قارشى کوستردیککنز توجهات مخصوصه یه تحمیدات مخصوصه ایله مقابله ایلر ، وحل شہاتم خصوصندہ کی لطفکزه ، استانبول غزته لرینک حقمده ی سوء ظن واسناداتنه قارشى حقیقت ایله مقابله ومدافعه بیوردیغکنزدن دولایى عرض شکران فراوان ایلم .

(یکی غزته) وامثالک الطاف حمیدیه امیدوار احتراض ، ومال ومناله نائل اولمق حرص وطمعندہ بولمقلغم یولندہ کی اتہاملرینی تکذیبہ حاجت کورہم ، هرکیم کندى وجدان صافنه مراجعت ایدرسه بواسناداتک بوش اولدیغنی واضحا کلا . چونکه مسلمانلر طرفدن اغاناته احتیاجی اولان بردولتی کوروبده بومعاونتک حیزفعله ایصالی ایچون بوتون وسع وطاقتمی صرف ایدر وبرجوق اچہ جمع ایتیه باشلار ویانمده حفظایله طوبیاندیغہ پی درپی استانبوله کوندرمک وظیفه سنی درعهده ایتش اولورسهم هیچ برانسان حکم ایدہ مزکہ بن بویله بردولتدن منفعت مالیه امیسنده بولنش اولهیم ، چونکه استفادہ مالیه زنکیندن امید اولنور زوکورتدن دکل .

بوندن باشقه اگر بن نشانلر ومدالیله لرله حائز امتیاز اوله یی دوشونمش اولسه یدم (حجاز دمیریولی تاریخی) نامندہ کی اثرمدہ عزت عابد افندی کبی رجال مشهوره نک ذم وتلعیننه وحکومت مشروطه نک مدح وثناسنه جسارت ایدہ بیلمیریدم .

والحاصل بن ماینه قطعیمآ مکتوب یازمدم ذاتاً بنم کبی برآدم ناصل اولورده ماین ایله مکاتبه ومخابره ایتک شرفه نائل اوله بیلور . بن یالکیز بر کره - حجاز دمیریولی نظارتی ده عهده سنده اولدیغنی ایچون پ نافعہ ناظر اسبقی مصطفی ذهنی پاشایه بر مکتوب یازدم اوده دمیر یولنک مدینه طاهره یه مواصلتدن دولایى رسم کشاد مناسبتیله بعض اشراف واعیان اسلام وغزته صاحب امتیازلری رسماً دعوت اولنش وایماندهده انکلیز غزته جیلرندن ده برایکی کشی دعوت اولنش ایدی . بومناسبتله یازمشدم . (شمدی تخطرایده میورم او وقت بوکا دائر یازیلان شیلرده بیلمم بنم اسمم وارمیدی یوقیدی .)

بومکتوبده هند وسائر اقطار اسلامیه مسلمانلرینه حجاز دمیر یولی اعانه سی ایچون پک نافع ، مؤثر برتشویق مقامنده ایدی . چونکه اورسم کشاده دعوت اولنان اکابر واشرافک مملکتلرینه عودتده کندى فعللرینه اعانه یه ترغیب وتشویق ایدہ جکلری وبوندن دولنک کلی استفادده بولنه جفی طبیعی ایدی . وطن ایدرم بنم بومکتوبدهده اخلاص ومحبت صادقدهدن باشقه برشی کورلمز . چوق کره ممدوح پاشایی بو حجاز دمیر یولنک اصلاحنه واونک منافعه اوله رق جمع اغاناتک تکثیرینه تحریص ایتش ایدم .

نشانلر حقندہده بوندن اول سویلیدیکی تأکید ایلم که بن بدایه هیچ بروقت بویله براملده بولنم . فقط مصطفی ذهنی پاشا دردنجی رتبه دن عثمانی نشانی کوندردیکی وقتده اعاده ایتیه یی مخالف نزاکت بولدم وحتی کندیسنه (اگر نشانی کوندرمه دن اول بوخصوصهده

بزبومفتیلره آجیورز . زیرا بونلردن محمد رزاق ایله غیاث مخدومنک بوحرکات غیر لائقه لرینه باشلوجه سبب اونلرک حقندہ خیرخواهلقدن ماعدا هیچ بریول تعقیب ایتیمان مرد کامل داملا اکرام حضرتلرینه قارشوبسلدکاری عداوت اولوب قالانلری ایسه محضابونلره تابع اوله رق اصول صوتیه ایله تعلیم نه دیمک اولدیغنی قطعاً بیلمین ذواتدن مرکبدر بناء علیه بونلره اصول جدیدہ نه دیمک اولدیغنی برنبذه عرض ایتک ایستیورز . اصول جدیدہ برجوجفه یوم البلوغ ایفاسیله مکلف اولان فرائض دینییه یی واداسی ایچون لازم کلن قرائت واذکاری واونلرک احکامی کمال سهولتله تعلیم ایدر ومسائل اعتقادییه یی ده اوهام وخیالاتدن تجرید ایدوب قوی ومتین اصلره ربط ایدہ رک اوکرتیر واوزرنده یاشادیغی کره ارضک شکل وهیئت اقسامی واحوال طبیعیه سنی طانیتر وحساب ذهنی ایله برابر قولالاندیغنی لسانک قواعدینی وبرده دین مین اسلامک علویتنی مین اولان تاریخ وکیفیت انتشارینی بیلدر .

ایشته اصول صوتیه مکتبنک ابتدائی قسمندہ تعلیم ایدیه جک شیلر بونلردن عبارتدر . شمدی انصاف ایدیکز وبرآزده دوشونکیز صکره سویلیکیز بونلردن هانکیسنک اوقونمسی حرامدر ؟ هربری فرض عین دکل ؟ جناب پیغمبرک طلب العلم فریضة الخ بیوردقلری حدیث شریفده کی علم حالدن مراد بونلر دکل ؟ اوحالده نصل اولیورده پیغمبرمن امر ایدن شیدن سزلر نه یی ایدیورسکنز ؟

نصل اولیورده حقیقتی نه دن عبارت اولدیغنی بیلمدیککنز برشیثک حرمتنه فتوا ویرمک قدر جسارتی کندوکزده بولیورسکنز ؟ جناب حقک « ولا تقولوا لما تصف السنتکم الکذب هذا حلال وهذا حرام » قول شریفی موحییه بوحرکتکنزک عین حرام اولدیغنی هیچ دوشونمور . میسکنز ؟ الانصاف الانصاف یامعشر العلماء ! اولدن بردفمه حرمتنه فتوا ویردکن صکره بو قوللرندن رجوع ایتک شین وعار ایتش مفتیلرک شان وشرفلرینه یاقیشماز ایتش بونک ایچون اصول جدیدہ ایله تعلیم فرض اولسه بیله قبول ایتیه جکلر ایتش .

باقکنز شوجه لرله ! باطلده اصرارلری شرفلرینه یاقیشورده حق صریح اولان برحقیقتی قبول ایدوب قول باطللرندن دونمک شانلرینه مناسب دوشمیورمش ! مقتدی به من اولان حضرت امام علیه الرحه برجوق مسائل اجتہادیده دیکرلرینک قولی مصالح عبادی ده ا زیادہ شامل بولندیغندن کندى قولی ده حق اولسه بیله دیکرلرینک قولنه رجوع ایتش وبورجوعلریده علیه الرحه حضرتلرینک شانلرینی بردها یوکسلیتمش ایکن بونلرک بر باطلی براقوبده حقیقت محضه یی قبول ایتمه لر شین وشرفلریله غیرمتناسب ایتش !

ای مفتیلر وای مدرسلر ! حق الانصاف دوشونکیزده برآی اول کشاد اولماسی تحت وجوبده اولان شومکتبک آجیلماسنه ممانعت دکلده مسارعت ایدیکز بویاکلش ذهابلرکزده اصرار ایدوبده ناملرکک الی الابد بتون تاریخ صحیفه لرندہ خلفلرکزله برابر کافه اهل ایمان طرفدن لغت ونفرتلرله یاد اولنمالرینه سببیت ویرمایکنز .